

Роль Криворізького кабінету НМЦ ПТО у Дніпропетровській області щодо здійснення методичного супроводу національно-патріотичного виховання учнівської молоді в рамках реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді

Серед виховних напрямів сьогодні найбільшої актуальності набуває національно-патріотичне, громадянське виховання як основоположні, що відповідають нагальним вимогам та викликам сучасності, закладають підвалини для формування свідомих нинішніх і прийдешніх поколінь.

Сьогодні потрібні нові підходи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості. Оскільки 40 % від загального обсягу виховних впливів на особистість дитини здійснює освітнє середовище, то і відповідальність покладається більша, і можливостей відкривається більше.

В значній частині молоді спостерігається несформованість належного рівня національної свідомості, патріотичних почуттів, активної громадянської позиції, політичного мислення й політичної культури, низький рівень ініціативи, здатності до самостійного розв'язання проблем.

Це було підтверджено і в підсумках проведеного моніторингу (анкетування учнів та педагогів):

- 1) вважають себе патріотами України 63 % учнів; 79 % педагогів;
- 2) пишаються тим, що є громадянами України 59 % учнів; 72 % педагогів;
- 3) спілкуються українською мовою 24 % учнів; 70 % педагогів;
- 4) вважають службу в армії обов'язком громадянина України 56 % учнів; 59 % педагогів;
- 5) дотримується родина звичаїв та традицій українського народу у 46 % учнів, 81 % педагогів;
- 6) 81 % педагогів відзначають відсутність моральних цінностей в української молоді.

Завдання, які постають перед ПТНЗ у сфері їхньої відповідальності перед кожним вихованцем, сконцентровані навколо проблеми життєвої компетентності людини – громадянина, патріота, професіонала. А це потребує освоєння досвіду життя в суспільстві через поєднання навчання та практики соціальних дій з поступовим збільшенням саме практичної участі молоді людини в житті суспільства.

Поетапне ведення учнівської молоді в різноманітні сфери життєдіяльності та спілкування, оволодіння ними життєтворчими технологіями, знаннями, вміннями та навичками хоча б у найголовніших сферах людського життя є незаперечною потребою сучасності.

Сприяє цьому, оновлена за змістом багатопланова, всеохоплююча урочна та позаурочна робота в ПТНЗ. Сутністю її є, насамперед, включення особистості учня у різноманітні види діяльності, а це робить життя соціально багатим і змістовним.

Заходи національно-патріотичного, громадського змісту логічно продовжують урочну роботу, мають певну систему, враховують принцип послідовності, наступності, вікові та індивідуальні особливості учнів, їхні інтереси та бажання.

Оскільки виховання завжди передбачало наявність відповідних програм, в Криворізькому кабінеті НМЦ ПТО у Дніпропетровській області розроблено освітній проект «Громадянин. Патріот. Професіонал», методичні рекомендації «Виховання національно-патріотичних цінностей – пріоритетне завдання виховної системи ПТНЗ», заходи щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Основні форми патріотичного виховання КрК НМЦ ПТО: інформаційно-масові, діяльнісно-практичні, інтегративні, індивідуальні, наочні діалогічні.

Відповідальну роль у патріотичному вихованні учнівської молоді відіграє педагог, його особистий приклад, погляди та практичні дії, що мають бути взірцем для наслідування. Якість виховного процесу напряму залежить від рівня підготовленості педагогів до кожного заходу; використання різноманітних методів і форм; знання, вмілого врахування вікових і психологічних особливостей дітей; відвертості, емоційності, оптимізму та активної патріотичної позиції наставника. Патріотичне виховання громадянина здійснюється кожним педагогом на кожному уроці та в позаурочний час.

Криворізький кабінет НМЦ ПТО у Дніпропетровській області веде цілеспрямовану, системну роботу щодо підвищення методичного та фахового рівня педагогічних працівників ПТНЗ. Тема національно-патріотичного виховання максимально передбачена в ході засідань методичних секцій, засідань Школи класного керівника, клубу творчого педагога «Вулик» тощо.

В КрК НМЦ ПТО створено банк даних учасників АТО (208 осіб) та загиблих учнів-випускників ПТНЗ (31 особа). Зібрана інформація про учнів-героїв використовується під час проведення виховних заходів.

В навчальних закладах, де випускники загинули в зоні проведення АТО, є меморіальні дошки героїв (7 дошок), відкриті пам'ятні знаки, куточки пам'яті, посаджені алеї слави, створені краєзнавчі музеї, ведеться пошукова краєзнавча робота зі збереження історичних пам'яток краю. Учні ПТНЗ беруть активну участь у різноманітних заходах – конкурсах, патріотичних флешмобах, змаганнях, походах, екскурсіях для вивчення історії рідного краю, його традицій і культури, на підтримку миру в Україні.

Окремої уваги заслуговує волонтерська діяльність педагогів, учнів, батьків, яка через конкретну практичну діяльність сприяє встановленню соціальних зв'язків, опануванню дітьми нових навичок, формуванню у них прагнення до відповідальної патріотичної поведінки, моральних та духовних якостей, світогляду справжнього громадянина України.

Криворізький кабінет НМЦ ПТО у Дніпропетровській області налагодив тісну співпрацю з Координаційним центром допомоги учасникам АТО та їх сім'ям. Організовано цілий ряд екскурсій учнів та педагогів до їхнього Музею Героїв АТО. Практичні психологи ПТНЗ співпрацюють з фахівцями кабінету психолога та юриста Координаційного центру в плані надання допомоги сім'ям загиблих, інвалідам та учасникам АТО.

В ході реалізації проекту «Громадянин. Патріот. Професіонал» створені творчі групи в ПТНЗ, які розробили і втілюють в життя цікаві проекти, узагальнюють і впорядковують змістовні матеріали національно-патріотичного спрямування. Так, в Криворізькому навчально-виробничому центрі упорядковано альманах «Видатні українці» (ч. 1. Внесок українських вчених в розвиток космонавтики). В методичній розробці «Вивчаємо математику, виховуємо патріотів» викладач Євтушенко Олена Василівна поділилась досвідом творчої роботи учнів над проектом «Геометрія української вишивки».

Проведені:

- майстер-класи «Виготовлення ляльки-мотанки», «Писанка своїми руками», «Виготовлення оберега достатку» тощо, дослідницька робота учнів;
- творчі лабораторії «Розвиток національної свідомості засобами народної творчості під час здобуття професії». «Українська коса», «Нове життя бабусиної хустки»;
- вернісаж творчих робіт «Наша творчість – ваш настрій».

В основі координаційної роботи КрК НМЦ ПТО з організації учнівського самоврядування – партнерство, діалог, де вчитель поважає уподобання учня, а учень допомагає в пошуковій діяльності педагога.

На засіданнях міського учнівського клубу «Лідер» відбулася година спілкування «Що значить бути патріотом України», семінар-тренінг «Моральні цінності громадянського суспільства», тренінг «Вчимося бути толерантними». Проведена міська учнівська конференція «Я і соціум: проблеми самореалізації», форум патріотичних справ лідерів учнівського самоврядування «Ми – українці!».

Коли учні переконуються, що можуть брати участь в ухваленні рішень про життя навчального закладу, їх уже не можна буде спинити. А якщо вони навчаються змінювати свій навчальний заклад, то потім зможуть змінити суспільство.

Протягом навчального року проведена міська учнівська екологічна конференція, міський конкурс серед мешканців гуртожитків «За крок до дорослого життя», конкурс «Лідер року - 2016», конкурс-фестиваль «Молодь обирає здоровий спосіб життя», конкурс «Кращий правознавець року».

Традиційно 1 грудня до Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом проводився круглий стіл за участю лідерів учнівського самоврядування «Здоровий спосіб життя – складова системи цінностей учнів», а також молодіжний флешмоб «Зроби свій вибір на користь здоров'я».

Найвищий засіб патріотичного виховання – рідна мова, саме вона була і є важливою сферою впливу на національну свідомість молоді, ідентифікаційним кодом нації.

В рамках міської програми «Обдаровані діти – надія профтехосвіти» в місті діє літературний учнівський клуб «Пегас». В плані роботи клубу зустрічі з поетами Криворіжжя, уроки віршування, читання авторських творів. Традиційний щорічний конкурс серед поетів-початківців ПТНЗ міста «Струни серця» став підтвердженням громадянської зрілості учнівської молоді, виявив справжні патріотичні почуття, які звучали в авторських віршах.

На Криворіжжі є ПТНЗ з несподівано яскравими патріотичними традиціями. Їх перспективний досвід вивчається та поширюється серед

педагогів інших ПТНЗ в ході проведення методичних заходів, матеріали розміщуються на сайті тощо. Наприклад:

- **Криворізький професійний ліцей** - центр відродження національної культури, осередок духовності. Створений Любов Терещенко музей вишиванки став постійним місцем творчих зібрань педагогів та учнів;

- **Криворізький навчально-виробничий центр** – осередок козацького руху, найяскравіша сторінка фестивального дивограю профтехосвіти, своєрідна школа художньої майстерності та культури;

- **Криворізький професійний будівельний ліцей** – це не тільки налагоджена тісна співпраця з військовою частиною, належна матеріально-технічна (ТИР), спортивна база, а й прекрасно підготовлені заходи районного і міського рівня. В ході проведення засідання методичної секції «Патріотами не народжуються – патріотів виховують» заступники директорів з навчально-виховної роботи мали змогу переконатися в необхідності розвитку саме військово-патріотичного виховання.

Важлива роль у формуванні патріотизму належить сім'ї. Завданням навчальних закладів є залучення батьків учнів до активної участі у навчально-виховному процесі, організації та проведенні позанавчальних виховних заходів. Батьки мають стати не тільки гостями на заходах, не тільки спостерігачами за здобутками їх дітей, вони мають безпосередньо впливати на формування молодого покоління своїм досвідом та прикладом.

Зусилля педагогів мають бути спрямовані на підтримку ініціативи батьківської громади, взаємодію у розробленні та виконанні рішень щодо патріотичного виховання дітей та учнівської молоді.

Особливу увагу слід приділити дітям та сім'ям, які переїхали із території військових дій, сприяти їх адаптації у нових умовах і колективах, залучати їх до активної діяльності, участі у позаурочних заходах, надавати можливість реалізовувати свій інтелектуальний, творчий, фізичний потенціал на благо України.

Доцільно добирати та поєднувати різноманітні методи, форми патріотичного виховання, уникати формалізму й одноманітності, насичувати їх патріотичними емоціями, переживаннями, активно використовувати приклади мужності й звитяги захисників України як з історичного минулого, так і нинішніх воїнів-героїв, які боронять нашу державу від російської агресії.

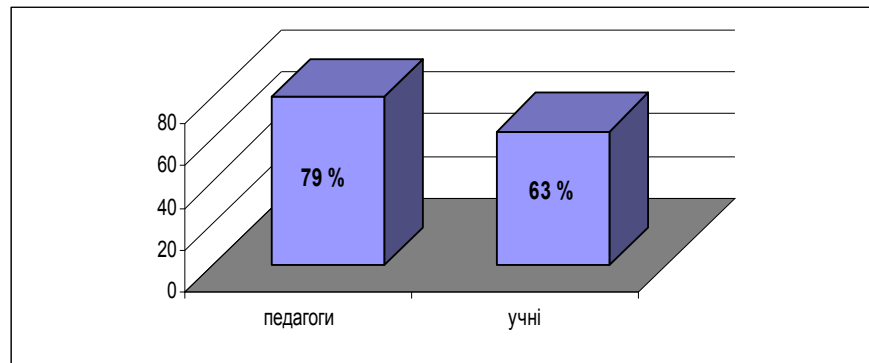
Пропонуємо надавати перевагу активним формам роботи, що передбачають самостійну або спільну роботу, набуття дітьми та учнівською молоддю соціального досвіду; сприяють формуванню національної свідомості, критичного мислення, ініціативності, творчого підходу до справи, відповідальності за свої дії та вчинки: громадській, волонтерській діяльності, соціальним практикам, пошуковій, дослідницькій та проектній діяльності, дискусійним клубам, діяльності учнівських прес-центрів, флеш-мобам, акціям.

Життя – це історія, наповнена уроками, підготовленими до засвоєння. І доки живі чисті джерела народної душі, зберігаються і примножуються його традиції, вільно лунає рідне слово – народ і держава безсмертні.

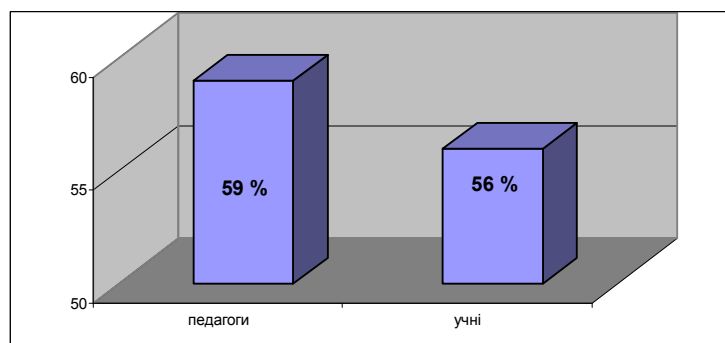
*Аналітичні матеріали
до виступу Керницької Т.В., методиста Криворізького кабінету
НМЦ ПТО у Дніпропетровській області, на засіданні обласної
навчально-методичної ради 27 травня 2016 р. з теми «Роль
Криворізького кабінету НМЦ ПТО у Дніпропетровській області щодо
здійснення методичного супроводу національно-патріотичного
виховання учнівської молоді в рамках реалізації Концепції національно-
патріотичного виховання дітей та молоді»*

Підсумками анкетування педагогів та учнів ПТНЗ

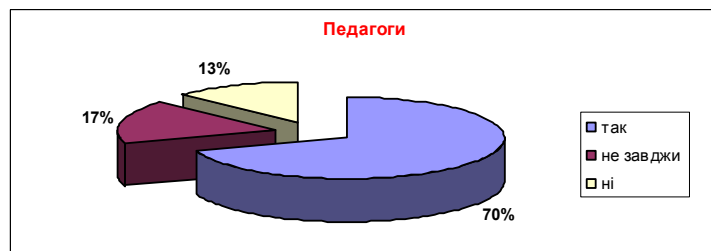
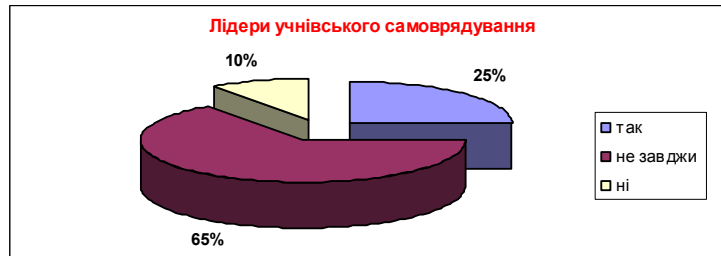
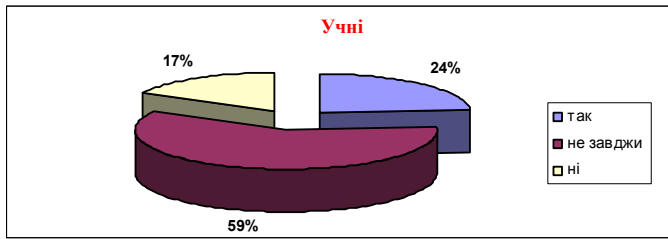
Чи вважаєте себе патріотом України?

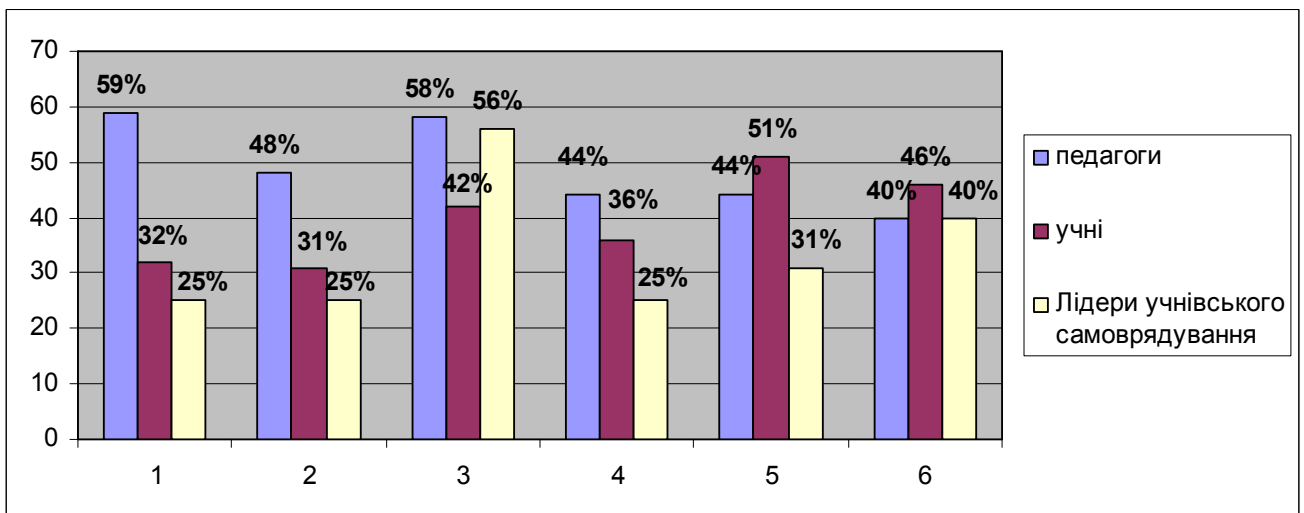
Чи вважаєте службу в армії обов'язком громадянина України ?

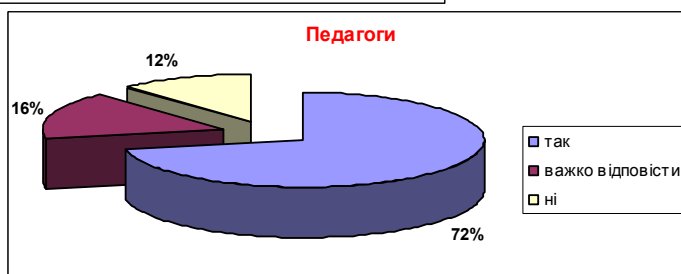
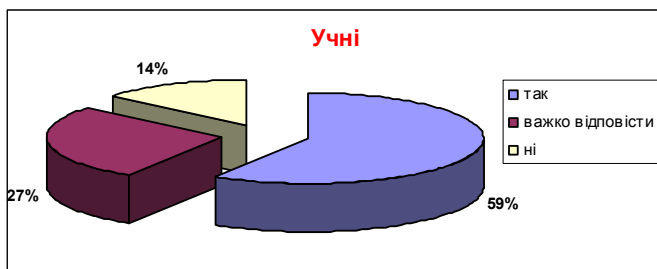
Чи спілкуєтесь ви українською мовою?

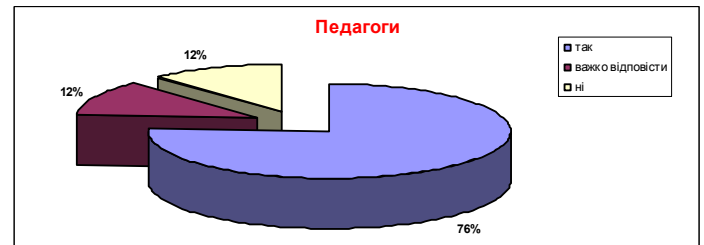
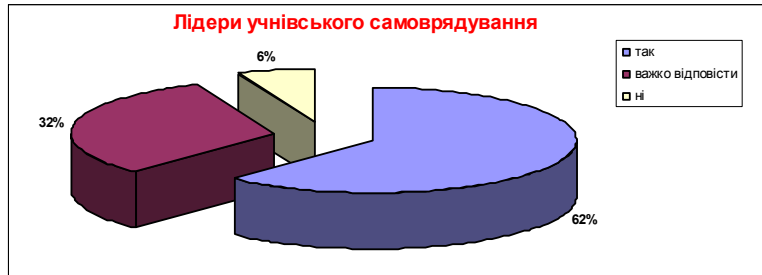
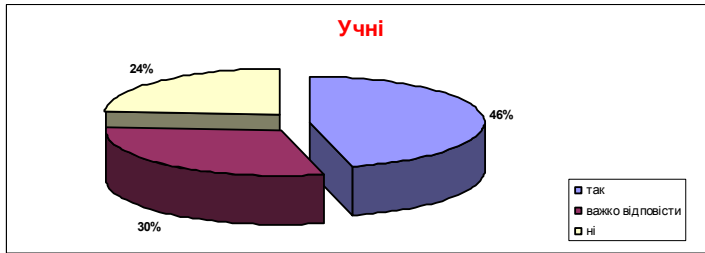
Яким методам патріотичного виховання ви віддаєте перевагу?

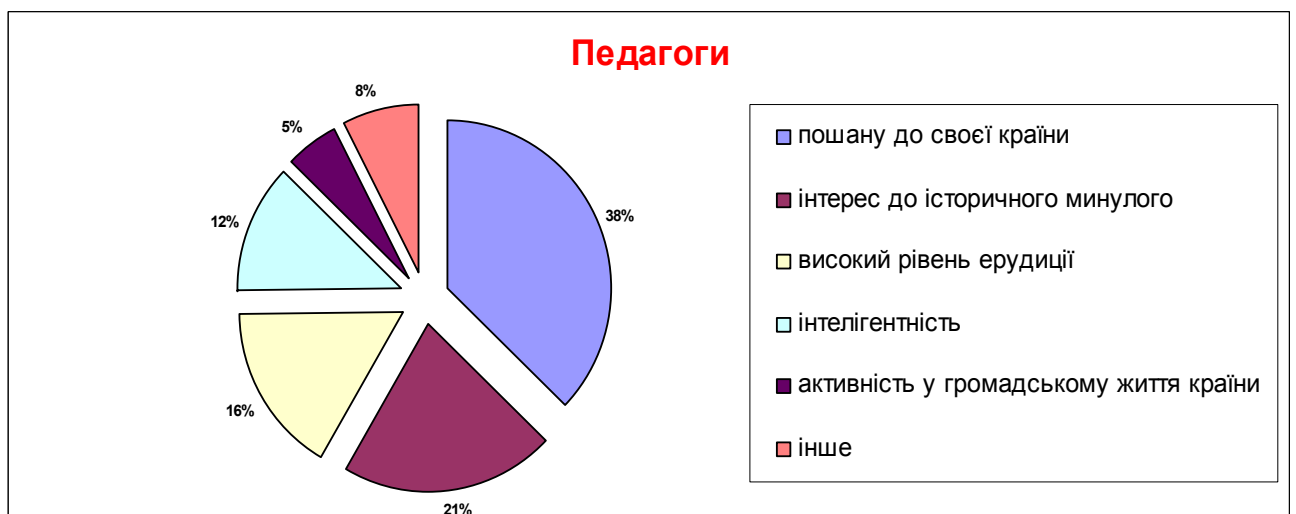
Чи важливо для вас усвідомлювати себе українцем?

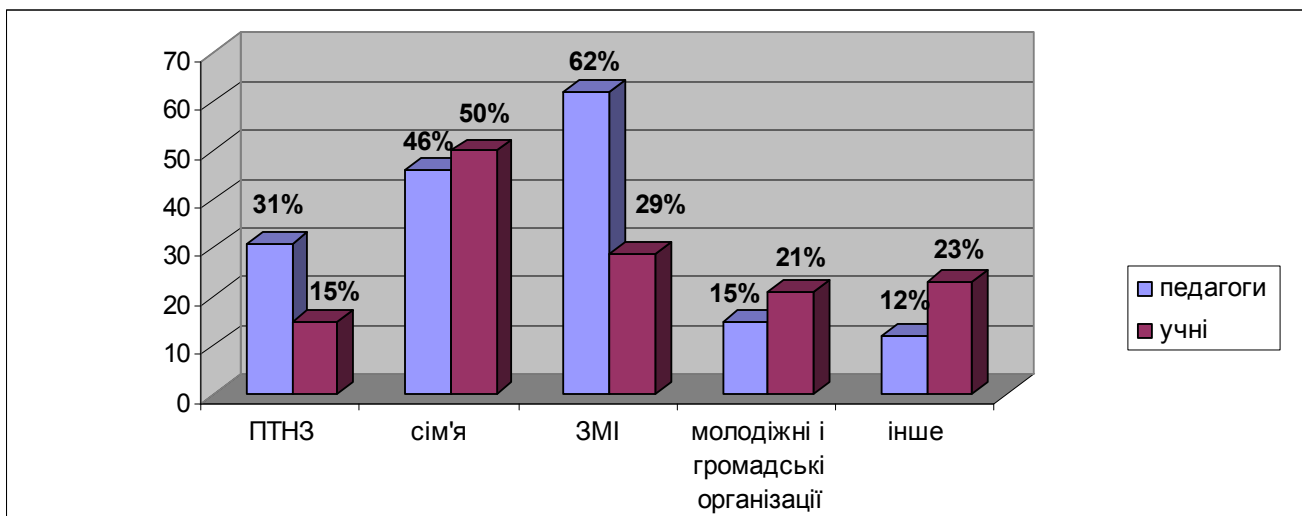
Чи дотримується ваша родина звичаїв та традицій нашого народу?

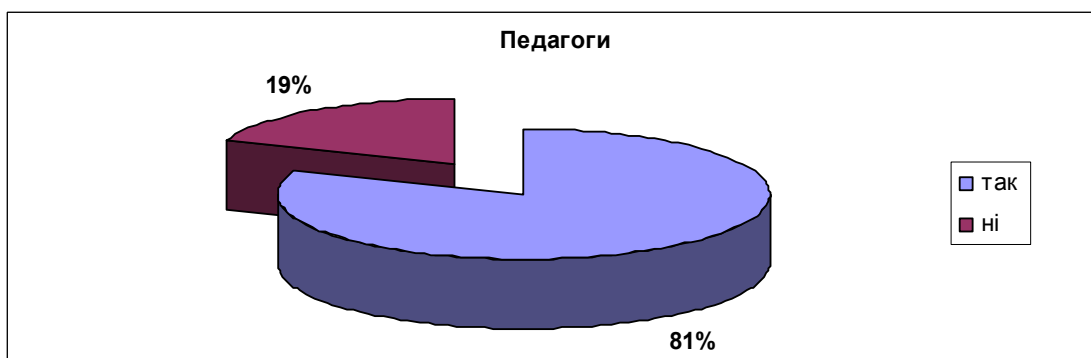
Які риси характеру необхідно виховувати задля патріотизму серед учнівської молоді?

Що найбільше впливає на виховання патріотизму учнів?

Чи відчуваєте ви відсутність моральних цінностей в українській молоді?

В чому саме?

- бездуховність та падіння моралі;
- відсутні ідеали, невихованість;
- немає поваги до минулого;
- безвідповідальність;
- відсутність співчуття та толерантності;
- низький рівень культури;
- обмежене коло інтересів;
- перевага матеріального над духовним;
- байдужість до всього;
- відсутність мотивації в суспільному житті.

Рішення НМР НМЦ ПТО у Дніпропетровській області (протокол № 5 від 27.05.2016 р.)

Методична рада заслухала виступ методиста Керницької Т.В. з теми «Роль Криворізького кабінету НМЦ ПТО у Дніпропетровській області щодо здійснення методичного супроводу національно-патріотичного виховання учнівської молоді в рамках реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді» і констатує.

В ПТНЗ м. Кривий Ріг створена і діє певна система з організації національно-патріотичного виховання учнівської молоді, забезпечено методичний супровід реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Впровадження інноваційних форм та методів національно-патріотичного виховання здійснюється через: проведення семінарів, майстер-класів, міських методичних секцій, Школи класного керівника, організації роботи учнівського самоврядування, конкурсів, свят, флешмобів, зустрічей з учасниками АТО та ветеранами; вивчення та впровадження передового педагогічного досвіду міста, області та інших регіонів України.

В той же час є проблемні питання, над якими слід працювати:

- запровадження нових форм виховної роботи з особливим акцентом національно-патріотичного спрямування, врахування при цьому психологічного стану учасників навчально-виховного процесу (педагогів, батьків, учнів);
- залучення батьків до активної участі у навчально-виховному процесі, взаємодії у розробленні та виконанні рішень щодо патріотичного виховання дітей та молоді;
- матеріально-технічне забезпечення викладання предмету «Захист Вітчизни».

На основі вищезазначеного навчально-методична рада ухвалила:

1. Інформацію методиста Керницької Т.В. взяти до уваги. Матеріали виступу та моніторингу розмістити на сайті НМЦ ПТО та рекомендувати заступникам директора з навчально-виховної роботи ПТНЗ.

2. Навчально-методичному центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області:

2.1. Вивчити, узагальнити та пропагувати кращий досвід з національно-патріотичного виховання учнівської молоді викладачів Криворізького професійного ліцею Терещенко Л.М. та Малюк О.В.

Термін – лютий, 2017

2.2. Надати допомогу бібліотекам ПТНЗ зі створення електронного альбому пам'яті «Вклоняємось доземно українському солдату».

Термін – квітень, 2017

2.3. Забезпечувати методичний супровід створення музеїв ПТНЗ, музейних кімнат, передбачивши їх активну міжрегіональну взаємодію, обмін інформацією та досвідом роботи.

Термін – постійно

2.4. Започаткувати учнівські олімпіади з національно-патріотичної тематики, конкурс есе «Що для мене патріотизм і любов до Батьківщини?»
Термін – листопад, 2016

3. Методисту Керницькій Т.В.

3.1. Упорядкувати збірник матеріалів «Виховуємо патріотів України» (сценарії свят, виховних годин, конкурсів, тематичних заходів).
Термін – травень, 2017

3.2. Провести літературний конкурс «Подаруй солдату частину душі». Упорядкувати збірку поезій учнів-початківців з національно-патріотичної тематики.
Термін – березень, 2017

3.3. Провести відео-конференцію «Національно-патріотичне виховання як чинник формування громадянської свідомості» з ПТНЗ інших областей України.
Термін – жовтень, 2016

3.4. Провести круглий стіл лідерів учнівського самоврядування, педагогів та представників громадських організацій «Виховання громадянина-патріота: сучасний український вимір».
Термін – січень, 2017

3.5. Розробити рекомендації з проведення масових заходів, присвячених патріотичній тематиці.
Термін – лютий, 2017